

¿Per què alliberar les fotos?

Perquè són memòria col·lectiva, per donar-les a conèixer, per facilitar-ne l'ús.

¿Per què no alliberar-les?

¿Amb quin propòsit reservar-ne els drets?

Ets autor d'una fotografia històrica local?

- Pensa amb quin propòsit la vas fer (per preservar memòria del moment?) i amb quin propòsit l'has guardat (per recordar-lo, per donar-lo a conèixer als altres?).
  - Potser en aquell moment no vas ni pensar que podria tenir un valor testimonial i va ser més tard que te'n vas adonar?
- En algun moment vas pensar en vendre'n els drets i treure'n rendiment econòmic? O que els teus fills ho podrien fer? Vas pensar que es podria publicar i difondre's?

Ets l'hereu de l'autor d'una fotografia?

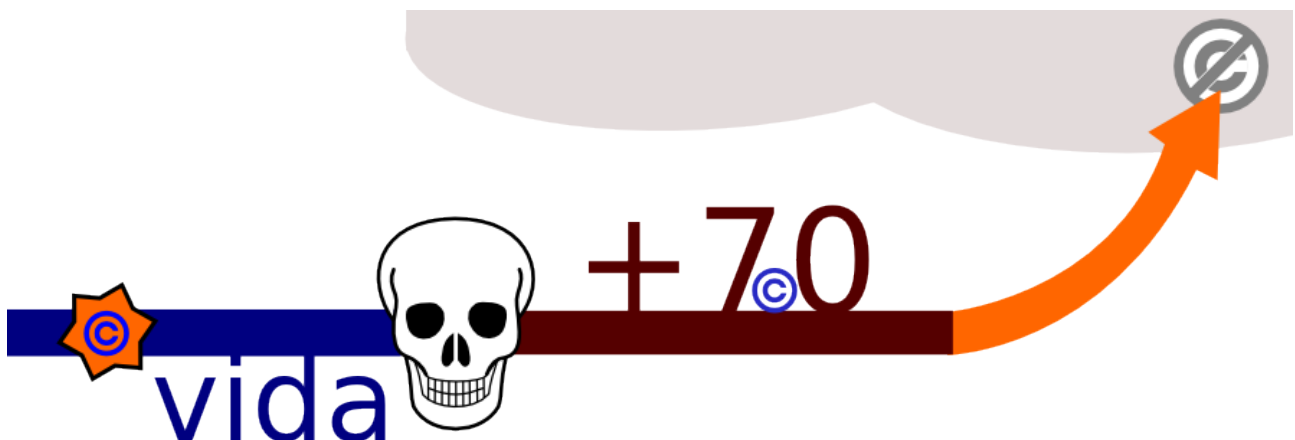
- Has pensat amb quin propòsit es va fer? Has pensat en com pots ser fidel a aquell propòsit?

Drets d'autor i propietat intel·lectual

Les lleis de propietat intel·lectual intenten equilibrar els drets de l'autor sobre la pròpia obra amb els drets de la societat a accedir, gaudir i utilitzar les produccions culturals.

Per això

- donen a l'autor uns **drets morals** intransferibles a ser reconegut i sobre la integritat de la obra
- donen a l'autor uns **drets patrimonials** a explotar la obra fent-ne difusió pública o transformant-la per adaptar-la i li permeten cedir aquests drets a altres persones o entitats
- posen un **límit a l'abast** d'aquests drets per **determinats usos**, com ara alguns usos educatius i de recerca o la creació de paròdies, entre altres
- posen un **límit temporal** a la protecció d'aquests drets fins a 70 anys després de la mort de l'autor que entren al **domini públic** (l'autor els té o cedeix en vida i qui els hagi rebuts cedits o heretat els tenen durant aquest període)

En el cas d'Espanya les obres entren al domini públic 70 anys després de la mort de l'autor, si l'autor va morir abans de 1987 en base a una llei anterior la protecció dura 80 anys. El Tractat de Berna fixa un mínim de 50 anys de protecció. La majoria de països ho han fixat a 80 anys però en alguns varia.

Com avançar-se i alliberar els drets sobre una foto?

Com fer que tothom pugui fer ús de la foto sense esperar a que entri al domini públic?

Les **licències obertes**, com les *Creative Commons*, són permisos estandarditzats que permeten que l'autor o titular de drets (hereu o editor que els té cedits per contracte) alliberi alguns drets sobre la obra perquè **qualsevol** persona o entitat els pugui fer servir:

- dret a copiar-la i fer-ne difusió pública
- dret a transformar-la i fer obres derivades

... sempre conservant el dret a ser reconegut com autor.

També permeten reservar-se alguns drets, si es vol:

- reserva del dret a l'ús comercial (*No comercial*)
- reserva del dret a fer obres derivades (*No derivada*)
- obligació a que qualsevol ús es faci amb la mateixa llicència (*Compartir igual*)

Entre les obertes considerem **licències lliures** aquelles que permeten qualsevol ús (també el comercial) i permeten la **transformació** perquè són les que posen la foto més obertament a disposició de la societat perquè qualsevol la difongui o re-utilitzi.

L'exemple de Viquipèdia

És una enciclopèdia que s'escriu amb la **participació de tothom** que vol contribuir. Els autors cedeixen els drets sobre els seus **textos** amb una **licència lliure**. Els fotògrafs i creadors gràfics hi aporten **imatges** també amb una llicència lliure.

Això vol dir que tothom pot reproduir continguts de l'enciclopèdia (textos i imatges) mentre en citi la font i acrediti els autors.

Les imatges que es fan servir a Viquipèdia es publiquen a **Wikimedia Commons**, un fons dels fons més grans de fitxers lliures de caire informatiu, educatiu i històric.

Memòria local

Una manera de donar a conèixer, facilitar l'accès, la reutilització i la preservació a mitjà i llarg termini de les fotografies històriques i de memòria local és alliberar-ne els drets amb una llicència lliure i publicar-les en repositoris com Wikimedia Commons o en espais que fomenten compartir continguts d'història i cultura local a la xarxa.

Quina llicència lliure escollir?

- *Creative Commons Reconeixement* és una llicència que demana només reconeixement d'autoria i permet qualsevol ús
- *Creative Commons Reconeixement Compartir Igual* a més del reconeixement requereix que qualsevol obra derivada es mantingui lliure amb la mateixa llicència

Totes dues permeten la transformació i qualsevol ús, també el comercial

Per què autoritzar-ne l'ús comercial?

Per què no? Si no pensaves treure'n un rendiment econòmic perquè vols reservar-te aquesta possibilitat?

Autoritzar l'ús comercial no és res més que el que es pot fer amb una imatge que ja està al **domini públic**, de la qual qualsevol ja en pot fer ús, és **avançar-te en el temps** del que en algun dia passarà.

Permetre o no l'ús comercial de fotografies de memòria històrica pot voler dir que un editor pugui considerar viable o no una publicació que les divulga. L'ús comercial pot englobar molts usos. Per exemple la publicació en una revista o llibre que es ven o en una pàgina web que té anuncis o en una aplicació mòbil que es paga.

Permetre o no l'ús comercial pot voler dir que la fotografia es pugui incorporar o no en un projecte de coneixement lliure, com Viquipèdia i altres, on tot el contingut ha de poder ser re-utilitzat per qualsevol propòsit, fomentant així l'accés al coneixement i, potencialment, l'activitat econòmica.

En tot cas l'autor sempre haurà de ser reconegut, això és una cosa que la llicència garanteix. I podrà ser-ho de la manera que especifiquis. També s'hauran de complir la resta de termes de la llicència.

Si vols impedir que la teva fotografia o una obra derivada d'aquesta acabi amb una llicència no-lliure el que pots fer és **escollir la llicència copyleft** amb la condició «**Compartir Igual**», obligant que qualsevol ús la mantingui lliure i obligant a que si se'n fa una transformació aquesta hagi de ser lliure també. Se'n podrà fer ús comercial, per exemple, però qualsevol persona podrà també re-utilitzar aquella obra derivada.